

Riachtanas na Gaeilge

Ceist 1 Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuairisc faoi mholadh do chóras nua iontrála na nOllscoileanna. Féach féin agus an duine in aice leat ar na focail seo a bheidh le cloisteáil sa mhír. An dtuigeann tú iad?

1. moladh _____
2. tascghrúpa _____
3. i bhfeidhm _____
4. toradh _____
5. dá réir _____
6. próiseas iontrála _____
7. córas roghnaithe _____
8. ábhar roghnach _____
9. curaclam _____
10. roimh dheireadh thréimhse an rialtais _____

Anois, féachaigí ar an tuairisc le feiceáil an gcuideodh sin libh. Mura bhfuil sibh cinnte faoi bhrí na bhfocal tar éis na chéad éisteachta, pléigí na focail leis an teagascóir.

Ceist 2 Bí ag caint leis an duine in aice leat. Glacaigí sealanna na focail thuas a chur in abairtí lena mbrí a léiriú. Ní gá na habairtí a scríobh síos, is leor iad a rá amach os ard.

Ceist 3 Féach ar an tuairisc arís agus freagair na ceistean:

1. Cén t-eolas atá faighte ag an tseirbhís nuachta www.tuairisc.ie?
2. Cad atá le rá ag an Aire Oideachais faoin scéal?
3. Cén fáth a raibh sí i Luimneach?
4. An raibh an Ghaeilge i gcónaí ina hábhar riachtanach le háit a fháil san ollscoil in Éirinn? Mínigh.
5. Cén tuairim atá ag Kevin Hickey faoin moladh?

Ceist 4 Cuir Gaeilge ar a raibh le rá ag Jan O’Sullivan:

I haven’t actually seen the recommendations yet. And I know they’ve made some recommendations around the Irish Language in particular. We’ll obviously have to consider it.

Cad a bhí ag an duine in aice leat?

Ceist 5 ‘...ag an Aire...’
‘...leis an riachtanas...’
‘...ag an tseirbhís...’
‘...ar an rialtas...’

‘...leis an gcóras...’

‘...ag an suíomh...’

1. Cén chuid den ghramadach atá i gceist leis na samplaí thuas a bhí le cloisteáil sa tuairisc?
2. Ag baint úsáide as na samplaí thuas mar threoir, déan cibé athrú is gá ar na focail idir lúbíní sna habairtí seo anois:
 - Is mór an trua nach raibh tú ag caint leis an (fear) sin.
 - Tá dath aisteach ar an (uisce).
 - Cén dath atá ar an (seamróg)?
 - Cé atá ina shuí sa (suíochán) thall ansin?
 - Níl aon chur amach agam ar an (áit) a raibh mé.
 - Tá boladh gránna ag teacht as an (bróg), nach bhfuil?
 - Ar mhaith leat suí in aice leis an (fuinneog)?
 - Is breá liom bheith ag siúl amuigh faoin (aer).

Ceist 6

Pléigh na ceisteanna leis na daoine eile i do ghrúpa:

1. Ar cheart don Ghaeilge a bheith mar ábhar riachtanach le háit in ollscoil a bhaint amach, dar leat? Cén fáth?
2. Ar cheart go mbeadh aon teanga mar ábhar riachtanach le háit in ollscoil a bhaint amach, dar leat? Cén fáth?
3. Dá mbeadh an Ghaeilge mar ábhar roghnach sna meánscoileanna anois, cén tionchar a bheadh aige sin ar thodhchaí na Gaeilge, dar leat?

Treoracha agus Freagraí
Ceist 1

1. moladh	<i>recommendation</i>
2. tascghrúpa	<i>task group</i>
3. i bhfeidhm	<i>operational, effective</i>
4. toradh	<i>result</i>
5. dá réir	<i>accordingly</i>
6. próiseas iontrála	<i>entry process</i>
7. córas roghnaithe	<i>selection system</i>
8. ábhar roghnach	<i>optional subject</i>
9. curaclam	<i>curriculum</i>
10. roimh dheireadh thréimhse an rialtais	<i>before the end of the government's term</i>

Ceist 2

Tabhair deis do gach beirt na focail a chleachtadh le chéile.

Ceist 3

Féach an script.

Ceist 4

Níl na moltaí féin feicthe agam go fóill. Agus tá a fhios agam gur tugadh cúpla moladh ar leith ó thaobh na Gaeilge de. Is cinnte go gcaithfidh muid na moltaí sin a chur san áireamh.

Ceist 5

1. An tuiseal tabharthach.

2.

- Is mór an trua nach raibh tú ag caint leis an **bhfear** sin.
- Tá dath aisteach ar an **uisce**.
- Cén dath atá ar an **tseamróg**?
- Cé atá ina shuí sa **suíochán** thall ansin?
- Níl aon chur amach agam ar an **áit** a raibh mé.
- Tá boladh gránna ag teacht as an **mbróg**, nach bhfuil?
- Ar mhaith leat suí in aice leis an **bhfuinneog**?
- Is breá liom bheith ag siúl amuigh faoin **aer**.

Ceist 6

Is féidir gach beirt a chur ag déanamh an phlé seo agus ansin cuid de na ceisteanna a phlé leis an rang iomlán.

Eimear Ní Chonaola

Tá sé ráite ag an Aire Oideachais, Jan O’Sullivan, go scrúdódh an rialtas aon mholadh a bheadh ann deireadh a chur leis an riachtanas Gaeilge le háit a bhaint amach i gcoláistí ollscoile na hÉireann. De réir eolais atá faighte ag an tseirbhís nuachta, tuairisc.ie, tá sé molta ag tascghrúpa acadúil deireadh a chur leis an riachtanas atá i bhfeidhm le blianta fada.

Tomás Ó Mainnín

Le nach mór céad bliain tá sé mar riachtanas go gcaithfidh mic léinn Gaeilge a bheith acu agus toradh Ardteiste dá réir chun áit a bhaint amach i gcoláistí ollscoile na hÉireann. Tar éis feachtais i dtús an chéid seo caite socraíodh go mbeadh an Ghaeilge ina hábhar riachtanach ó 1913 don bpróiseas iontrála. Ach anois, is cosúil go bhfuil sé molta ag tascghrúpa deireadh a chur leis seo. Bunaíodh an tascghrúpa chun teacht ar mholtaí maidir leis an gcóras roghnaithe agus iontrála go dtí na hollscoileanna a leasú. De réir an eolais atá faighte ag an suíomh idirlín nuachta, tuairisc.ie, moltar nach mbeadh an Ghaeilge riachtanach ach amháin do chúrsaí ollscoile a bheadh á gcur ar fáil trí Ghaeilge.

Kevin Hickey, Iriseoir, Tuairisc.ie

Bhuel, is dócha go laghdódh sé tábhacht na teanga i súile na ndaltaí scoile agus gur lú fós an meas a bheas acu uirthi agus cá bhfios nach gcuirfidh sé a thuilleadh brú ar an rialtas ábhar roghnach a dhéanamh den teanga amach anseo.

Tomás Ó Mainnín

I Luimneach inniu a bhí an tAire Oideachais ag lainseáil scéim nua chun rothair a chur ar fáil mar mhodh taistil sa chathair. Ar mholtaí an tascghrúpa dúirt sí go dteastaigh¹ uathí béim a chur ar labhairt na Gaeilge sa gcuraclam agus go dteastódh staidéar a dhéanamh ar aon mholtaí maidir le riachtanas an Ghaeilge mar ábhar iontrála sna hollscoileanna a leasú.

Jan O’Sullivan, An tAire Oideachais

I haven’t actually seen the recommendations yet. And, I know they’ve made some recommendations around the Irish language in particular. We’ll obviously have to consider it.

Tomás Ó Mainnín

Maidir le an mbeidh sé i gceist aici aon chuid de mholtaí an tascghrúpa a chur i bhfeidhm roimh dheireadh thréimhse an rialtais seo, dúirt an t-aire nach mbeadh sí sásta aon rud a rá faoi sin nó go mbeidh na moltaí feicthe aici agus staidéar déanta aici orthu.

Tomás Ó Mainnín, Nuacht TG4 i Luimneach.

¹ *gur theastaigh* atá sa Chaighdeán Oifigiúil